

RASHTRIYA SANSKRIT VIDYAPEETHA :: TIRUPATI**Directorate Distance Education****Sastri Third Year Annual Examination May/June 2019****Part-II, 1st Elective (Special Sastra) Paper - 5, Sahitya**

(कुवलयानन्दः, साहित्यदर्पणः ३,५ परिच्छेदौ)

Time 3 hrs.]

[Max. Mark: 100

(Write answers in Answer booklet only)

I. एकेन वाक्येनोत्तरं लिखत।**20x1=20**

- (१) श्लेषालङ्कारः कतिविधः ?
- (२) रूपकलक्षणे विषयि 'शब्दः' कस्मिन् अर्थे प्रयुक्तः ?
- (३) व्यतिरेकालङ्कारः कतिविधः ?
- (४) साहित्यदर्पणस्य रचयिता कः ?
- (५) रूपकालङ्कारः कतिविधः ?
- (६) प्रतिनायकस्य किं लक्षणम् ?
- (७) नायिकायाः कति भेदाः सन्ति ?
- (८) अलङ्कारेषु विषयः कः ?
- (९) कर्पूरन्ती - इत्यत्र कः अलङ्कारः ?
- (१०) सम्भावनाप्रधानालङ्कारः कः ?
- (११) किमर्थं रसः न नित्यः ?
- (१२) रसः कथं न निर्विकल्पकज्ञानस्वरूपः ?
- (१३) प्रतीपालङ्कारस्य उदाहरणं किम् ?
- (१४) उपमेयोपमालङ्कारस्य लक्षणं किम् ?
- (१५) कति सात्त्विकभावाः सन्ति ?
- (१६) कः रसतामेति ?
- (१७) तुरीयावृत्तिः का ?
- (१८) दूतः कतिविधः ?
- (१९) शृङ्गारे नायकसहायाः के भवन्ति ?
- (२०) धीरप्रशान्तनायकस्य किं लक्षणम् ?

II. द्वयोः सविस्तरम् उत्तरं लिखत।**2x15=30**

- (१) अप्पय्यदीक्षितस्य कालकुलकृतित्वादिकं लिखत।
- (२) अष्टविधशृङ्गारनायिकानां स्वरूपोदाहरणं लिखत।
- (३) नायकप्रभेदान् सोदाहरणं निरूपयत।
- (४) उपमालङ्कारं सलक्षणोदाहरणं सप्रभेदं निरूपयत।

III. त्रयाणां उत्तरं लिखत।

3x10=30

- (१) दीपकतुल्ययोगितालङ्कारयोः वैलक्षण्यं सोदाहरणं निरूपयत।
- (२) अपहृत्यलङ्कारस्य लक्षणं सोदाहरणं लिखत।
- (३) पीठमर्दनायकं सोदाहरणं वर्णयत ।
- (४) साहित्यदर्पणस्य कर्तुः कालकुलकृतित्वञ्च विशदयत।
- (५) उत्तमनायकसहायकाः के विशदयत ।

IV. चतुर्णां टिप्पणीः आरचयत।

4x5=20

- (१) धीरललितनायकः
- (२) तात्पर्यवृत्तिः
- (३) अनन्वयालङ्कारः
- (४) सात्विकभावाः
- (५) अभिसारिका
- (६) समासोक्तिः

RASHTRIYA SANSKRIT VIDYAPEETHA :: TIRUPATI**Directorate Distance Education****Sastri Third Year Annual Examination May/June, 2019****Part - II, 1st Elective (Special Sastra) Paper - 5, Vyakarana**

(वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी-कृत्यप्रकरणम्, पूर्वकृदन्तम्)

Time 3 hrs.**Max. Mark: 100****(Write answers in Answer booklet only)**

- I. रिक्तस्थानानि पूर्यत ।** **10x1=10**
- (१) तव्यत्।
 (२) प्रयाणीयमित्यत्र.....सूत्रेण णत्वम् ।
 (३) आत्मनामगुरोःकलत्रयोः ।
 (४) यजया च।
 (५) नन्दिग्रहि।
 (६) क्षिपः इत्यत्रप्रत्ययः ।
 (७) अनुपसर्गा.....सातिसाहिभ्यश्च ।
 (८) कर्ता इत्यत्रप्रत्ययः ।
 (९)देवतयोः
 (१०)दृश्यते ।
- II. समीचीनमुत्तरं चिनुत ।** **10x1=10**
- (१) धातोः इति सूत्रम् ।
 (क) परिभाषासूत्रम् (ख) नियमसूत्रम् (ग) अधिकारसूत्रम्
- (२) शप्यमित्यत्र प्रत्ययः भवति ।
 (क) यत् (ख) ण्यत् (ग) तव्यत्
- (३) अस्वैरी नाम ।
 (क) स्वतन्त्रः (ख) परतन्त्रः (ग) उभयम्
- (४) जनमर्दयतीति ।
 (क) जनार्दनः (ख) जनः (ग) नोभयम्
- (५) कुम्भं करोतीति ।
 (क) कुम्भकरः (ख) कुम्भकारः (ग) उभयम्
- (६) भिक्षां चरतीति ।
 (क) भिक्षाटः (ख) भिक्षाचरः (ग) उभयम्
- (७) कुरुचरः इत्यत्र प्रत्ययः भवति ।
 (क) क प्रत्ययः (ख) ट प्रत्ययः (ग) अच् प्रत्ययः

- (८) भिक्षुः इत्यत्र प्रत्ययः ।
 (क) उः (ख) कः (ग) उभयम्
- (९) सत् संज्ञाविधायकं सूत्रं भवति ।
 (क) निष्ठा (ख) तौसत् (ग) क्तवतूनिष्ठा
- (१०) पूयते अनेन इति ।
 (क) पुरुषः (ख) पवित्रम् (ग) नोभयम्

III. चत्वारि सूत्राणि व्याख्यात ।

4x5=20

- (१) वाऽसरूपोऽस्त्रियाम् ।
 (२) अवद्यपण्यवर्या गर्ह्यपणितव्यानिरोधेषु ।
 (३) सुपि स्थः ।
 (४) कर्मण्यण् ।
 (५) नन्दिग्रहिपचादिभ्यो ल्युणिन्यचः ।
 (६) क्षेमप्रियमद्रेऽण् च ।
 (७) भाषायां सद्वसश्रुवः ।
 (८) अच उपसर्गात्तः ।

IV. त्रयाणाम् उत्तरं लिखत ।

3x10=30

- (१) ण्यत्, यत्, क्यप् प्रत्ययविधायकानि सूत्राणि व्याख्यात ।
 (२) मुकुन्दस्यासितमिदम् इदं यातं रमापतेः ।
 भुक्तमेतदनन्तरस्येत्यूचूर्गोप्यो दितृक्षवः॥ इति कारिकां व्याख्यात ।
 (३) कप्रत्ययविधायकानि सूत्राणि सोदाहरणं व्याख्यात ।
 (४) अवदत्तं विदत्तं च प्रदत्तं चदिकर्मणि ।
 सुदत्तमनुदत्तं च निदत्तमिति चेष्ट्यते ॥ इति श्लोकं व्याख्यात ।
 (५) निष्ठायाम् इङ् विधायकानि सूत्राणि सोदाहरणं लिखत ।

V. दशानां प्रक्रियां लिखत ।

10x3=30

- (१) एधितव्यम् (२) चयम् (३) भृत्याः
 (४) भव्यः (५) कारकः (६) अंशहरः
 (७) सेनाचरः (८) प्रियंवदः (९) विश्वम्भरः
 (१०) विद्वान् (११) विजावा (१२) अभिहितम्
 (१३) पवित्रम् (१४) यज्वा (१५) यजमानः
 (१६) वर्धनः

RASHTRIYA SANSKRIT VIDYAPEETHA :: TIRUPATI**Directorate Distance Education****Sastri Third Year Annual Examination May/June, 2019****Part - II, 1st Elective (Special Sastra) Paper - 5, Phalitha Jyotisha**

(बृहद्धारस्तुमाला (द्वारस्थापनविचारपर्यन्तम्) केशवीयजातकपद्धतिः (युद्धादिबलपर्यन्तम्))

Time 3 hrs.**Max. Mark: 100****(Write answers in Answer booklet only)**

- I. एकेन वाक्येनोत्तरयत ।** **10x1=10**
- (१) क्षत्रियाभूमेः वर्णः कः ?
 - (२) गजवीथिलक्षणं लिखत ?
 - (३) पूर्वस्यां दिशि अश्वत्थवृक्षे सति किं फलम् ?
 - (४) शिलान्यासः कस्यां दिशि भवेत् ?
 - (५) को नाम इष्टकालः ?
 - (६) गुरोः विशेषदृष्टिः ?
 - (७) द्रेषकाणप्रमाणं किम् ?
 - (८) किं नाम लब्धम् ?
 - (९) कस्मात् अस्तमं शोधयम् ?
 - (१०) अह्नः पञ्चदशो भागः कः ?
- II. रिक्तस्थानानि पूरयत ।** **10x1=10**
- (१) दशमलब्धे षड्राशियोजनेन लब्धं भवति ।
 - (२) 'ख' इत्यनेनसंख्या ग्राह्या ।
 - (३) मधुगन्धा भवेद्वैश्या.....च शूद्रिका ।
 - (४) अहिबलचक्रेणजानन्ति साधकाः ।
 - (५) गृहारम्भे शुभवासराः ।
 - (६) ग्रहस्य स्वराशौ.....बलम्।
 - (७)स्त्रीग्रहौ भवतः।
 - (८) वृषराशेः लङ्कोदयप्रमाणंभवति ।
 - (९) ग्रहस्य मित्रक्षेत्रे बलम् ।
 - (१०) समचतुरस्रो रुचको द्विगुणः ।
- III. प्रतिखण्डं प्रश्नमनपहाय द्वौ प्रश्नौ समाधेयौ ।** **2x15=30**
- (खण्डः - क)**
- (१) शल्यानयनप्रकारं विशदयत ।
 - (२) गृहारम्भे द्वारविचारः ।
- (खण्डः - ख)**
- (१) लब्धानयनप्रकारं सप्रमाणं निरूपयत ।
 - (२) ग्रहाणाम् उच्चबलं, सप्तवर्गजबलसाधनप्रकारञ्च वर्णयत ।

IV. प्रतिखण्डं प्रश्नमनपहाय त्रयः प्रश्नाः समाधेयाः ।

3x10=30

(खण्डः - क)

- (१) वास्तुपुरुषस्वरूपं वर्णयत ।
- (२) सप्तशलाकाचक्रं विशदयत ।
- (३) अयनबलं सप्रमाणं निरूपयत ।

(खण्डः - ख)

- (१) ग्रहाणां दृष्टसाधनक्रमं वर्णयत ।
- (२) दशमचतुर्थभावयोः साधनप्रकारं लिखत ।
- (३) भूमेर्लक्षणानि सप्रमाणं विशदयत ।

V. चतुर्णां टिप्पणीः लिखत (प्रतिखण्डं प्रश्नद्वयमनपहाय) ।

4x5=20

(खण्डः - क)

- (१) गृहारम्भे नक्षत्रविचारः ।
- (२) वास्तुशास्त्रे ग्राह्यकाष्ठानि ।
- (३) नवांशबलं लिखत ।
- (४) चेष्टाबलसाधनं लिखत ।

(खण्डः - ख)

- (१) कालबलसाधनं कथमिति लिखत ।
- (२) नतोन्नतसाधनप्रकारं लिखत ।
- (३) पिण्डानयनप्रकारः निरूपणीयः ।
- (४) आयविचारः करणीयः ।

000

RASHTRIYA SANSKRIT VIDYAPEETHA :: TIRUPATI**Directorate Distance Education****Sastri Third Year Annual Examination May/June 2019****Part-II, 1st Elective (Special Sastra) Paper - 5, Advaita Vedanta**

(छान्दोग्योपनिषद्भाष्यम् (षष्ठोऽध्यायः), बृहदारण्यकोपनिषद्भाष्यम् (तृतीयाऽध्यायः))

Time 3 hrs.]

[Max. Mark: 100

(Write answers in Answer booklet only)

I. एकेन वाक्येनोत्तरं लिखत।**20x1=20**

- (१) षष्ठाध्यायारम्भे पिता श्वेतकेतुं किमुवाच ?
- (२) वाचारम्भणशब्दार्थः कः ?
- (३) “सेयं देवतैक्षत” इत्यत्र देवता का ?
- (४) त्रिवृत्करणानन्तरं तेजसि दृश्यमानं शुक्लरूपं कासाम् ?
- (५) अशितान्नस्य अणिष्ठो भागः किं भवति ?
- (६) प्राणबन्धनं हि सोम्य मनः इत्यत्र प्राणशब्दार्थः कः ?
- (७) “गोनायः” व्युत्पत्तिः का ?
- (८) “जीवापेतं वाव किलेदं म्रियते” इत्यत्र इदं पदार्थं कः ?
- (९) उपतापिनः पुरुषस्य अवसानकाले तेजः कुत्र सम्पद्यते ?
- (१०) “ऐतदात्म्यम्” इत्यस्य अर्थं प्रदर्शयत ?
- (११) जनकः केन यज्ञेन ईजे ?
- (१२) याज्ञवल्क्यम् आदौ कः प्रष्टुं दधे ?
- (१३) आर्तभागः याज्ञवल्क्यं किं पृष्टवान् ?
- (१४) भुज्युना किं पृष्टम् ?
- (१५) उषस्तकहोलाभ्यां पृष्टं आत्मवस्तु भिन्नं उत एकम् ?
- (१६) निवित् कस्य संख्यां बोधयति ?
- (१७) याज्ञवल्क्यः “अहल्लिके”ति कं संबोधयति ?
- (१८) यः अक्षरमविदित्वा प्रैति सः कः ?
- (१९) वनस्पतिवृक्षवत् कः अमृषा ?
- (२०) मर्त्यः सन् मृत्युना वृक्णः..... प्ररोहति ? पूरयत ?

II. द्वयोः सविस्तरं उत्तरं लिखत।**2x15=30**

- (१) “कथमसतः सज्जायेत” इति विचारयत।
- (२) “तत्त्वमसि” इति उपदेशप्रकारं विवृणुत।
- (३) “न दृष्टेर्दृष्टारं पश्येः” यथाभाष्यं व्याख्यात।
- (४) “विज्ञानमानन्दं ब्रह्म” यथाभाष्यं विशदयत।

III. प्रश्नत्रयं समाधत्त।

3x10=30

- (१) “श्वेतकेतुर्हारुणेय आस” इत्यरभ्योक्तं प्रथमखण्डार्थं लिखत।
- (२) पुरुषं प्राप्य भूतत्रयं कथं त्रिधापरिणमते इति निरूपयत।
- (३) “अन्नमयं हि सोम्य मनः” निरूपयत।
- (४) ‘अष्टौ ग्रहाः अष्टौ अतिग्रहाः’ व्याख्यात।
- (५) भुज्युना प्रतिपादितं स्वज्ञानप्राप्तिप्रकारं लिखत।
- (६) “यद् वृक्षो वृक्णो रोहति मूलान्नवतरं पुनः।
मर्त्यः सन् मृत्युना वृक्णः कस्मान्मूलाप्ररोहति।।” व्याख्यात।

IV. चतुर्णां टिप्पणीर्लिखत।

4x5=20

- (१) प्राणबन्धनं हि सोम्य मनः।
- (२) लवणदृष्टान्तः ।
- (३) न्यग्रोधफलदृष्टान्तः ।
- (४) निवित् ।
- (५) संपत् उपासना ।
- (६) अन्तर्यामी ।

RASHTRIYA SANSKRIT VIDYAPEETHA :: TIRUPATI**Directorate Distance Education****Sastri Third Year Annual Examination May/June 2019****Part-II, 1st Elective (Special Sastra) Paper - 6, Sahitya**

(अभिज्ञानशाकुन्तलम्, वासवदत्ता - पुरी 'निर्जगाम' पर्यन्तं च)

Time 3 hrs.]

[Max. Mark: 100

(Write answers in Answer booklet only)

I. एकेन वाक्येनोत्तरं लिखत।**20x1=20**

- (१) शकुन्तलायाः शापः कथं निर्वर्तिष्यति ?
- (२) अभिज्ञानशाकुन्तले प्रधानरसः कः ?
- (३) शाकुन्तले कः अङ्कः रमणीयः ?
- (४) शकुन्तलायाः जननी का ?
- (५) मङ्गलाचरणं कतिविधम् ?
- (६) वासवदत्तायाः रचयिता कः ?
- (७) वासवदत्ताकथायाः मङ्गलपद्ये का देवी स्तुता ?
- (८) तिमिरे केषां चक्षुः रूपं प्रतिपाद्यते ?
- (९) कन्दर्पकितुः कस्य तनयः ?
- (१०) कन्दर्पकितुः केन सह पुरीं निर्जगाम ?
- (११) कन्दर्पकितुः स्वप्ने काम् अपश्यत् ?
- (१२) विष्णुपदं नाम किम् ?
- (१३) मकरध्वजः कः ?
- (१४) इन्द्रस्य सारथिः कः ?
- (१५) अभिज्ञानशाकुन्तले कति अङ्काः सन्ति ?
- (१६) कः भार्गवः ?
- (१७) मङ्गलाचरणे ईशः कः ?
- (१८) 'शाकुन्तलं' रूपकभेदेषु कस्य उदाहरणं भवति ?
- (१९) 'वासवदत्ता' इदं गद्यकाव्यं गद्यकाव्यप्रभेदेषु कुत्र अन्तर्भवति ?
- (२०) कः विरूपाक्षः ?

II. द्वयोः प्रबन्धात्मकम् उत्तरं लिखत।**2x15=30**

- (१) गद्यं कवीनां निकषं वदन्ति - इत्युक्तेः यथार्थतां विशदयत।

अथवा

कन्दर्पकितुः स्वप्नवृत्तान्तं वर्णयत।

- (२) तत्र श्लोकचतुष्टयं व्याख्यात।

अथवा

उपमा कालिदासस्य - शाकुन्तलनाटके कथं संगच्छते सोदाहरणं प्रमाणयत।

III. त्रयाणाम् उत्तरं लिखत।

3x10=30

- (१) कन्दर्पकितोः यौवनं वर्णयत।
- (२) वासवदत्ताकथानुसारं दुर्जननिन्दां सज्जनप्रशंसां च लिखत।
- (३) सुवन्धोः श्लेषालङ्कारच्छटां विशदयत ?
- (४) दुष्यन्तस्य चरित्रचित्रणं कुरुत।
- (५) शकुन्तलां प्रति कण्वमुनेः उपदेशवाक्यानि लिखत।

IV. चत्वारि सप्रसङ्गं व्याख्यात।

4x5=20

- (१) अतः परीक्ष्य कर्तव्यं विशेषात् संगतं रहः।
- (२) भवितव्यानां द्वाराणि भवन्ति सर्वत्र।
- (३) सतां हि सन्देहपदेषु वस्तुषु प्रमाणमन्तः करणप्रवृत्तयः।
- (४) किमिव हि मधुराणां मण्डनं नाकृतीनाम्।
- (५) अकृतार्थेऽपि मनसिजे रतिमुभयप्रार्थनां कुरुते।
- (६) सा जयति सरस्वती देवी ।

RASHTRIYA SANSKRIT VIDYAPEETHA :: TIRUPATI**Directorate Distance Education****Sastri Third Year Annual Examination May/June, 2019****Part - II, 1st Elective (Special Sastra) Paper - 6, Vyakarana**

(वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी-उत्तरकृदन्तम् -रक्ताघर्थक-चतुरर्थिक-शैषिकप्रकरणानि)

Time 3 hrs.**Max. Mark: 100****(Write answers in Answer booklet only)**

- I. एकेन वाक्येनोत्तरं लिखत।** **10x1=10**
- (१) 'दाशगोघ्नौ सम्प्रदाने' इति सूत्रस्य उदाहरणं किम् ।
 (२) कालार्थेषु उपपदेषु कः प्रत्ययः स्यात् ।
 (३) रोगाख्यायां बहुलं किं स्यात् ।
 (४) आभीक्ष्ण्यं नाम किम् ।
 (५) कालेयमित्यत्र प्रत्ययः कः ।
 (६) कौमुदिकः इत्यत्र कः प्रत्ययः ।
 (७) राष्ट्रियः इति कस्य सूत्रस्योदाहरणम् ।
 (८) वृद्धसंज्ञाविधायकं सूत्रं किम् ।
 (९) दिश्यमित्यत्र कः प्रत्ययः ।
 (१०) जिह्वामूलीयमित्यत्र प्रत्ययः कः ।
- II. रिक्तस्थानानि पूरयत ।** **10x1=10**
- (१) तेन.....रगात् ।
 (२)युक्तं पौषम् अहः ।
 (३) कलिना इदं।
 (४) पाणिनिना प्रोक्तं भवति ।
 (५) शिबीनां देशोनिवासो ।
 (६)पारात्।
 (७) समानकर्तृकेषु।
 (८)वेलासु तुमुन् ।
 (९) यजचायनङ् ।
 (१०) स्वाद्भि.....।
- III. द्वयोः समाधानं लिखत।** **2x15=30**
- (१) रक्ताघर्थप्रकरणे ठक् प्रत्ययविधायकानि सूत्राणि सोदाहरणं व्याख्यात ।
 (२) उत्तरकृदन्ते घन् प्रत्ययविधायकानि सूत्राणि व्याख्यात ।
 (३) शैषिके अण् प्रत्ययविधायकानि सूत्राणि सोदाहरणं व्याख्यात ।
 (४) णमुल् प्रत्ययविधायकानि सूत्राणि व्याख्यात।

IV. चतुर्णां सिद्धिः कार्या ।

4x5=20

- (१) वैयाकरणः ।
- (२) कालेयम् ।
- (३) अष्टाकपालः ।
- (४) नादेयम् ।
- (५) काषायम् ।
- (६) शालीयः ।
- (७) आनायः ।
- (८) पायंपायं ।

V. त्रयाणां समाधानं लिखत।

3x10=30

- (१) संग्राहः-संग्रहः प्रस्तारः-प्रस्तरः भावः-प्रभवः अत्र अर्थभिदान् विवृणुत ।
- (२) कर्मणि च येनसंस्पर्शादित्यादिसूत्रं सोदाहरणं व्याख्यात ।
- (३) 'स्त्रियां क्तिन्' इति सूत्रं व्याख्यात ।
- (४) वामदेवाङ्घ्रिभ्यौ इति सूत्रं विस्तरेण व्याख्यात ।
- (५) गोत्रमिह शास्त्रीयं न तु लौकिकं तेनेह न पाणिनीयम् -व्याख्यात ।
- (६) शारीरकं भाष्यमिति तु अभेदोपचारात् वाक्यस्याभिप्रायम् आविष्कुरुत ।

000

Roll No

Code No: 9191308

RASHTRIYA SANSKRIT VIDYAPEETHA :: TIRUPATI

Directorate Distance Education

Sastri Third Year Annual Examination May/June, 2019

Part - II, 1st Elective (Special Sastra) Paper - 6, Phalitha Jyotisha

(भारतीयकुण्डलीविज्ञानम् (गणितभागः) जातकालङ्कारः (सम्पूर्णम्))

Time 3 hrs.

Max. Mark: 100

(Write answers in Answer booklet only)

- I. एकेन वाक्येनोत्तरयत । 10x1=10
- (१) प्रथमः चान्द्रमासः कः ?
(२) त्रिंशशे कति अंशाः ?
(३) जातकालङ्कारः इति ग्रन्थस्य कर्ता कः ?
(४) दुश्चिक्यं कस्य भावस्य संज्ञा ?
(५) विद्यास्थानपतिः कः ?
(६) कस्य ग्रहस्य शत्रुः नास्ति ?
(७) किं नाम लब्धम् ?
(८) इष्टकालः नाम किम् ?
(९) किं नाम भयातम् ?
(१०) भभोगः नाम किम् ?
- II. रिक्तस्थानानि पूरयत । 10x1=10
- (१) गुरोः स्वक्षेत्रंकुत्र ।
(२) तिथीनां संख्या कृष्णपक्षे.....।
(३) केन्द्रे पापग्रहाः चेत्फलम् ।
(४) केतोः दशावर्षाणि (विंशोत्तरी दशायां)।
(५) गुरोः परमोच्चांशः कर्काटकेअंशे ।
(६) द्वादशांशे अंशाः।
(७) षष्टिसंवत्सरेषु चतुर्थः संवत्सरः।
(८) कुजस्य शत्रुग्रहः।
(९) लब्धे षष्ठेशः चेत्फलम् ।
(१०) मीनराशेः स्वामी.....।
- III. प्रतिखण्डं प्रश्नमनपहाय द्वौ प्रश्नौ समाधेयौ । 2x15=30
- (खण्डः - क)
- (१) भावानां सामान्यविशेषसंज्ञाः निरूपणीयाः ।
(२) लब्धानयनं सोदाहरणं कुरुत ।
- (खण्डः - ख)
- (१) भयात-भभोगसाधनं प्रदर्शयत ।
(२) विषकन्यायोगान् सविस्तरं प्रतिपादयत ।

(अनुवर्तते.....)

IV. प्रतिखण्डं प्रश्नमनपहाय त्रयः प्रश्नाः समाधेयाः ।

3x10=30

(खण्डः - क)

- (१) राजयोगत्रयं सलक्षणं प्रतिपादयत ।
- (२) इष्टकालसाधनं सोदाहरणं लिखत ।
- (३) प्राणपदसाधनं कुरुत ।

(खण्डः - ख)

- (१) इष्टकालिकग्रहसाधनं लिखत ।
- (२) चन्द्रसाधनं प्रदर्शयत ।
- (३) केन्द्रत्रिकोणपणफरापोविलमस्थानानि कानि विशदयत ?

V. चतुर्णां टिप्पणीः लिखत । (प्रतिखण्डं प्रश्नद्वयमनपहाय)

4x5=20

(खण्डः - क)

- (१) ग्रहाणां बालवार्धक्यम् ।
- (२) सन्तानहीनयोगः ।
- (३) राजयोगः ।
- (४) विवाहयोगः ।

(खण्डः - ख)

- (१) ग्रहाणाम् उच्चनीचांशाः ।
- (२) उदयमानानि ।
- (३) अयनांशः ।
- (४) पङ्क्तिः ।

000

RASHTRIYA SANSKRIT VIDYAPEETHA :: TIRUPATI**Directorate Distance Education****Sastri Third Year Annual Examination May/June 2019****Part-II, 1st Elective (Special Sastra) Paper - 6, Advaita Vedanta**

(ब्रह्मसूत्रभाष्ये प्रथमाध्यायः)

Time 3 hrs.]

[Max. Mark: 100

(Write answers in Answer booklet only)

I. एकेन वाक्येनोत्तरं लिखत।**20x1=20**

- (१) 'स्मृतिरूपः परत्र पूर्वदृष्टावभासः' इति किं बोधयति ?
- (२) प्रत्यगात्मन्यध्यासः केषाम् ?
- (३) स्थूलोऽहं, कृशोऽहं इति कस्य धर्मस्याध्यासः ?
- (४) ब्रह्मजिज्ञासेत्यत्राभिमतता षष्ठी का ?
- (५) तत्तु समन्वयादित्यत्र तुशब्दः किं व्यावर्तयति ?
- (६) ईक्षत्यधिकरणं कस्य जगत्कारणत्वं वारयति ?
- (७) 'विकारशब्दान्नेति चेन्न प्राचुर्यात्' इत्यत्र कस्य प्राचुर्यार्थकत्वमुच्यते ?
- (८) कामाच्चनानुमानापेक्षेत्यत्र अनुमानशब्देन किं प्रतिपाद्यते ?
- (९) प्राणाधिकरणारम्भसूत्रं किम् ?
- (१०) प्रतर्दनाधिकरणारम्भसूत्रं किम् ?
- (११) क्रतुः सकल्पः इत्यस्य कोऽर्थः ?
- (१२) "अनुपपत्तेस्तु न शारीरः" इत्यत्र शारीरशब्दार्थः कः ?
- (१३) अत्ता चारचरग्रहणादित्यत्र विषयवाक्यं किम् ?
- (१४) "न च स्मार्तमतद्धर्मोपदेशात्" इत्यत्र स्मार्तशब्दार्थः कः ?
- (१५) प्राणभूत्वेत्यत्र प्रणभृत् शब्दार्थः कः ?
- (१६) अक्षरमम्बरान्तधृतेः इत्यत्र अक्षरशब्देन किं किं प्रतिपाद्यते ?
- (१७) "भावं तु बादरायणोऽस्ति हि" इति ब्रह्मविद्यायां केषां अधिकारः उच्यते ?
- (१८) "त्रयाणामेव चैवमुपन्यासः प्रश्नश्च" कस्य अव्यक्तशब्दवाच्यत्वं निषिध्यते ?
- (१९) वाक्यान्वयादिति सूत्रं कमधिकरणं सूचयति ?
- (२०) 'एतेन सर्वे व्याख्याता व्याख्याता' इत्यत्र द्विरुक्तिः किं द्योतयति ?

II. प्रश्नद्वयं समाधत्त।**2x15=30**

- (१) जन्माद्यधिकरणं विवृणुत।
- (२) अत एव प्राणः व्याख्यात।
- (३) अत्राधिकरणामारचयत।
- (४) प्रमिताधिकरणं यथाभाष्यं लिखत।

III. प्रश्नत्रयं समाधत्त।

3x10=30

- (१) “अथातो ब्रह्मजिज्ञासा” इत्यत्र अथातः पदयोरर्थं यथा भाष्यं लिखत।
- (२) शास्त्रयोनित्वाधिकरणमारचयत।
- (३) अनुपपत्तेस्तु न शारीरः यथाभाष्यं व्याख्यात।
- (४) “ज्योतिषि भावाच्च” व्याख्यात।
- (५) ईक्षतिकर्माधिकरणमारचयत।
- (६) “एतेन सर्वे व्याख्याता व्याख्याताः” व्याख्यात।

IV. चतुर्णां टिप्पणीर्लिखत।

4x5=20

- (१) पश्वादिभिश्चाविशेषात्।
- (२) स्मृतिरूपः परत्र पूर्वदृष्टावभासः।
- (३) नेतरो अनुपपत्तेः।
- (४) स्मृतेश्च।
- (५) प्रकरणात्।
- (६) सूक्ष्मं तु तदर्हत्वात्।

000

RASHTRIYA SANSKRIT VIDYAPEETHA :: TIRUPATI**Directorate of Distance Education****Sastri/B.A Third Year Annual Examination May/June 2019****Part-II, 2nd & 3rd Elective, Paper - 3, Hisotry****(Modern Indian History 1707 to 1964 A.D.)**

Time 3 hrs.]

[Max. Mark: 100

(Write answers in Answer booklet only)**I. Answer the following questions in one word or a sentence each: 15x1=15**

- 1) Who discovered sea route between India and European countries?
- 2) When did British East India Company was established?
- 3) The 3rd Carnatic war ended with which treaty?
- 4) Who recommended to William Bentick to start English as official language in India?
- 5) Who was the 1st Viceroy of India?
- 6) The British General Sir Hough Rose, Praised Jhansi Lakshmibai as.....
- 7) Who was the last Mughul ruler participated in the 1857 Sepoy Mutiny?
- 8) Who was the author of book "Vedanthasara"?
- 9) Who declared "there is nothing in the Universe which is not in the Vedas"?
- 10) Who Started Prarthana Samaj in 1849?
- 11) Which Bill brought by Lord Ripon to remove racial discrimination in India?
- 12) Who was the founder of the Indian National Congress in 1885 A.D.?
- 13) Who were the Moderate Nationalists explained to people how the British are exploiting India?
- 14) Who played a key role in the integration of 'Princely states' in to Indian Union?
- 15) Who was the chairman of Drafting committee of Indian constitution?

II. Match the following**5x1=5****A-Group**

- 1) Tipu died
- 2) Partition of Bengal Annulled
- 3) DAV college
- 4) Chalo Delhi and Jai hind
- 5) Pancha Sheel Agriment

B-Group

- a) Hamsaraj
- b) Jawaharlal Nehru
- c) Subhas Chandra Bose
- d) in 1911 A.D.
- e) in 1799 A.D.

III. Answer Any Four short questions of the following**4x5=20**

- 1) Dupleix.
- 2) Parmanent Land Revenue Settlement of Bengal.
- 3) Theosophical Society.
- 4) Mangal Pandey.
- 5) Bal Gangadhar Tilak.
- 6) Subhas Chandra Bose.

IV. Answer any Three brief type questions of the following 3x10=30

- 1) What were the causes for the success of the English and failure of the French in Carnatic Wars?
- 2) Examine the reforms of William Bentinck?
- 3) Critically analyse the economic impact of the British rule in India?
- 4) Estimate the services of Jawaharlal Nehru as the “Architect of Modern India”?
- 5) Explain the role of Sardar Vallabh Bhai Patel in creating a United India?

V. Answer any Two essay questions of the following 2x15=30

- 1) Write about the Reforms of Lord Dalhousie?
- 2) Estimate the role of Raja Rammohan Roy in Socio-religious awakening in India?
- 3) Explain the Administration of Lord Curzon?
- 4) Estimate the role of Gandhiji in Indian Freedom Struggle?

000

Roll No

Code No: 9191312

RASHTRIYA SANSKRIT VIDYAPEETHA :: TIRUPATI

Directorate of Distance Education

Sastri/B.A Third Year Annual Examination May/June 2019

Part-II, 2nd & 3rd Elective, Paper -3, English Literature

(The Silent Song: An Anthology of Verse)

Time 3 hrs.]

[Max. Mark: 100

(Write answers in Answer booklet only)

I. Answer the following questions in one word/sentence each. 20X1=20

1. What is the meaning of the word manacles?
2. Who is the destroyer and preserver in the poem **Ode To The West Wind**?
3. What is the wintry bed in the poem **Ode To The West Wind**?
4. At which time Blake find Harlots?
5. What is the impact of the bird's song on the poet in **Ode To A Nightingale**?
6. In **Ode to a Nightingale** by Keats, what is the speaker in love with?
7. In stanza 1, the "light-winged Dryad" (line 7) is a reference to?
8. What was Ulysses son's name?
9. Who wrote the poem, *Ulysses*?
10. Ulysses is the king of which island?
11. What type of a poem is **The Last Ride Together**?
12. What does the speaker try to mean by "life or death in the balance"?
13. **Because I Could Not Stop For Death** is taken from _____?
14. The carriage was leading to _____?
15. Who accompanies Emily in the carriage?
16. Who accompanies Frost in mending the wall?
17. Between which farms the wall is being mended?
18. What is the outdoor game in the poem?
19. Where do the Indian soldiers who took part in the First World War lie buried?
20. Why does the poet call body a familiar pest?

II. Answer any four of the following questions:

4X5=20

1. Explain the lines-The trumpet of prophecy! O Wind, if winter comes, can spring be far behind.
2. Explain the contrast between the world of the nightingale and the world of reality.

[P.T.O]

3. How does the lover express his intense love for his beloved in the verse **The Last Ride Together**?
4. What is the poetess' request to the British about India's martyred sons?
5. Bring out the central idea in the poem **Advice to Fellow Swimmers**.
6. How are the gaps made in the wall?

III. Answer any three of the following not less than 150 words: 3X10=30

1. Write an appreciation of the poem **The Gift of India**.
2. What is Browning's philosophy of life expressed in **The Last Ride Together**.
3. How does Ulysses establish that he has seen a great deal of life?
4. Bring out the central idea in the poem **Advice to Fellow Swimmers**.
5. The personality of the poet, as reflected in the poem **London**.
6. Write a note on Emily Dickinson's view of life, death and eternity as expressed in **Because I could not stop for death**.

IV. Answer any two of the following. 2X15=30

1. Arnold's view of World in **Dover Beach**.
2. Write the critical appreciation of the poem **The Last Ride Together**.
3. Elevate the optimistic philosophy of Shelley in **Ode to West Wind**.
4. Summarise the poem **Ode to a Nightingale**.

RASHTRIYA SANSKRIT VIDYAPEETHA :: TIRUPATI**Directorate Distance Education****Sastri/B.A Third Year Annual Examination May/June 2019****Part-II, 2nd & 3rd Elective, Paper - 3, Computer Applications****(NLP & PERL Programming)**

Time 3 hrs.]

[Max. Mark: 100

(Write answers in Answer booklet only)

- I. Answer Any Two Questions** **2x15=30**
- 1) Explain Morphological Analysis with examples?
 - 2) Explain conditional statements with example?
 - 3) What is Paninian Parser? Explain?
 - 4) Explain history of NLP?
- II. Answer Any Three Questions** **3x10=30**
- 1) Write short note local word grouping?
 - 2) Write short note on Machine Translation?
 - 3) Explain operators in PERL?
 - 4) Explain Arrays in PERL?
 - 5) Explain for each loop statements in PERL?
- III. Answer Any Four Questions** **4x5=20**
- 1) Explain command line Input?
 - 2) Write about Hashes in PERL?
 - 3) Write a PERL Program to Add any two numbers?
 - 4) What is string manipulation?
 - 5) Discuss core parser?
 - 6) Write about Anusaraka?
- IV. Answer ALL Questions** **10x2=20**
- 1) List any two applications of NLP?
 - 2) Define Array and give its Syntax?
 - 3) List Input and Output statements in PERL?
 - 4) Define Parser?
 - 5) Give Syntax for Switch statement in PERL?
 - 6) Define LWG?
 - 7) What is Morphological Analyser?
 - 8) Given any two operators in PERL?
 - 9) List two string operators in PERL?
 - 10) List any two control statements in PERL?

RASHTRIYA SANSKRIT VIDYAPEETHA :: TIRUPATI**Directorate of Distance Education****Sastri/B.A Third Year Annual Examination May/June 2019****Part-II, 2nd & 3rd Elective, Paper - 3, Yoga & Meditation****(Ayurveda in Relation to Yoga, Yogic tests & Bhagavad Gita)**

Time 3 hrs.]

[Max. Mark: 100

(Write answers in Answer booklet only)**I. Multiple Choice questions****10x1=10**

1) Muthra is one of the

- (a) Dhosha (b) Kriya (c) Mala (d) Dhatu

2) Which Veda is the source of Ayurveda

- (a) Rigveda (b) Adharvana (c) Yajurveda (d) Samaveda

3) Kaphala bhati belongs to

- (a) Kumbhaka (b) Pranayama (c) Kriya (d) Mudra

4) Which one is not in Pancha bhutas

- (a) Prudhvi (b) Tejas (c) Pingala (d) Vayu

5) What is sapta dhatu sara

- (a) Vata (b) Kapha (c) Pitta (d) Ojas

6) Dhouthi is one of the

- (a) Asana (b) Upavayu (c) Kriya (d) Bandha

7) The name of the 12th chapter in Bhagavad Gita is

- (a) Karma Yoga (b) Bhakti Yoga (c) Jnana Yoga (d) Sankhya Yoga

8) Moorcha is one of the

- (a) Asana (b) Mudra (c) Bandha (d) Pranayama

9) Puraka means

- (a) Inhalation (b) Exhalation (c) Retention (d) Asana

10) Nauli one of the

- (a) Asana (b) Upavayu (c) Kriya (d) Bandha

II. One Word Answer**5x1=5**

1) Define Ayurvedha?

2) What are the poorvakarmas?

3) What is the definition of asana?

4) What are the three important nadis?

5) What is the meaning of Ha & Tha?

III. Match the following

5x1=5

1) Dosha	a) Swedha
2) Dhatu	b) Apana
3) Mala	c) Nauli
4) Vayu	d) Kapha
5) Kriya	e) Asti

IV. Answer any four of the following

4x5=20

- 1) Describe the Mathalakshanas according to Hatha Yoga?
- 2) What are the four best asana Explain?
- 3) What are the three Malas? Explain in brief?
- 4) Explain the theory of three doshas?
- 5) What are the qualities of Bhakta (Devotee)?

V. Answer any three of the following

3x10=30

- 1) How hatha yoga is the ladder to Raja Yoga? Explain?
- 2) What are the constructive & destructive factors of Yoga?
- 3) Write about Sapta dhatus?
- 4) Explain about Ayurveda Parampara?
- 5) What are the do's and dont's in Pranayama. Explain?

VI. Answer any two of the following

2x15=30

- 1) What is the importance of Kriya? Explain the method and benefits of Shat Kriyas?
- 2) What is the role of diet in yoga sadhana? Explain about Yukta-Ayukta ahara?
- 3) What are the 'Pancha Karmas'? Explain their method and benefits?
- 4) Define Bhakti and Explain various types of Bhakti margas? According to Bhagavat Gita?

RASHTRIYA SANSKRIT VIDYAPEETHA :: TIRUPATI**Directorate of Distance Education****Sastri/B.A Third Year Annual Examination May/June 2019****Part-II, 2nd & 3rd Elective, Paper - 3, Archakatva Pourohitya**

(चौलादिसंस्काराः..... पाद्मसंहिता (ज्ञानपादः - १०-१२ अध्यायाः))

Time 3 hrs.]

[Max. Mark: 100

(Write answers in Answer booklet only)

- I. एकेन वाक्येन समाधत्त।** **15x1=15**
- (१) विद्याव्रतस्नातकः कः ?
 (२) अधोलोकानि कति ?
 (३) सीतारामविवाहः कीदृशविवाहः ?
 (४) कतिविधभूपरीक्षाः सन्ति ?
 (५) शकुन्तला दुष्यन्तविवाहः किदृशः ?
 (६) उपनयनकालः कः ?
 (७) आग्रयणेष्टिं कदा आचरन्ति ?
 (८) क्षत्रियस्य उपनयनकालः ?
 (९) उपनयने मातापितरौ कः ?
 (१०) विवाहस्य पर्यायपदानि कानि ?
 (११) उपाकर्म कदा आचरन्ति ?
 (१२) द्वादशवत्सरे उपनीतः कः ?
 (१३) दोषाः कति ?
 (१४) कानि वेदव्रतानि ?
 (१५) चौलस्य कालः ?
- II. रिक्त स्थानानि पूर्यत।** **5x1=5**
- (१) गान्धर्वो राक्षसश्चैव.....।
 (२) कपिलवाचनमेव.....।
 (३) प्रवेश स्थालीपाकः।
 (४) पञ्चमे शुद्धिः।
 (५)दिने यजुर्वेदोपाकर्मकालः।
- III. प्रश्नद्वयं समाधत्त।** **2x15=30**
- (१) चौलम् - उपनयनम्-विशदयत।
 (२) पाणिग्रहणविधिं विवृणुत।
 (३) ज्ञानपादे - ११-१२ अध्यायौ लिखत।
 (४) एकविंशतिं महादोषान् स्पष्टयत।

IV. प्रश्नत्रयं समाधत्त।

3x10=30

- (१) समावर्तनम्।
- (२) गृहारम्भ-गृहप्रेवशमुहूर्तानि।
- (३) उपाकर्म।
- (४) भूपरीक्षा।
- (५) उत्सर्जनम्।

V. चतुर्णां लघु विवरणं दत्त।

4x5=20

- (१) पञ्चैष्टकबलम्।
- (२) भूलोकवर्णनम्।
- (३) अक्षराभ्यासमुहूर्तः।
- (४) अष्टविधविवाहः।
- (५) चन्द्रबलम्।
- (६) मुहूर्तशुद्धिविशेषाः।

000

RASHTRIYA SANSKRIT VIDYAPEETHA :: TIRUPATI**Directorate of Distance Education****Sastri/B.A Third Year Annual Examination May/June 2019****Part-II, 2nd & 3rd Elective, Paper - 4, Hisotry****(Art and Architecute of India)**

Time 3 hrs.]

[Max. Mark: 100

(Write answers in Answer booklet only)**I. Answer the following questions in one word or a sentence each: 15x1=15**

- 1) What is Pictographic Script?
- 2) Which is the largest Stupa in South India?
- 3) The Indian Art started from which period?
- 4) Who discovered caves first?
- 5) What was the theme of Ajantha Paintings?
- 6) What was the Chola sculptural medium?
- 7) Who built Vijayaswara temple at Bijapur?
- 8) Which cave is called Dasavatara Temple?
- 9) Name the creation of Rahtrakuta king Krishna I?
- 10) Who was the founder of Mahabalipuram?
- 11) Who built the Hazararama Swamy temple?
- 12) Where is Lepakshi?
- 13) Ramappa temple at palampet was built by.....
- 14) Who built gopuram of Srivari Temple at Tirumala?
- 15) Which Agama was followed at Srikalahasti?

II. Match the following**5x1=5****A-Group****B-Group**

1) 1922 A.D.	a) 84,000 stupas
2) Ashoka	b) Indus Valley Civilization
3) Jain caves	c) Udayagiri and Kandagiri
4) Abu-Mount	d) Jain Temple
5) Hanumakonda	e) Thousand Pillars temple

III. Answer Any Four short type questions of the following**4x5=20**

- 1) Nature of the Indian Art.
- 2) Chaitya Griha.
- 3) Amaravati Stupa.
- 4) Elephanta caves.
- 5) Ajanta caves.
- 6) Srikalahasti.

IV. Answer any Three brief type questions of the following 3x10=30

- 1) Write an essay on Mauryan Art & Architecture?
- 2) Examine the features of Gandhara and Mathura Art?
- 3) Give an account of Gupta temple architecture?
- 4) Describe the Hindu cave architecture?
- 5) Write the architectural style of Srikalahasti temple?

V. Answer any Two essay questions of the following 2x15=30

- 1) Write the main features of Indus Valley Art & Architecture?
- 2) Write about Pallava Art & Architecture?
- 3) Write an essay on Art & Architecture of Vijayanagara Period?
- 4) Write about temple administration under (T.T.D.) Tirumala Tirupati Devasthanams?

000

RASHTRIYA SANSKRIT VIDYAPEETHA :: TIRUPATI**Directorate of Distance Education****Sastri/B.A Third Year Annual Examination May/June 2019****Part-II, 2nd & 3rd Elective, Paper -4, English Literature****(Literary Terms and Movements)**

Time 3 hrs.]

[Max. Mark: 100

(Write answers in Answer booklet only)**I. Answer the following as directed:****(A) Fill in the blanks with appropriate answers: 4X1=4**

1. _____ form of poetry appeals directly to the subject.
2. A sonnet has _____ lines.
3. The lyric was originated from _____.
4. _____ described ballad as 'as a literary development of traditional form'.

(B) Answer in one word/ sentences: 4X1=4

1. Who introduced sonnet in England?
2. What is the other name of lyric?
3. How many lines do a sestet contains?
4. Spenserian sonnet is also called as _____?

(C) Choose the correct answer from the choices: 4X1=4

1. The Dorian ode is also called as ()
 A. Horatian ode B. Lesbian ode
 C. Pindaric ode D. None
2. My last Duchess is a/an ()
 A. Ode B. Epic
 C. Dramatic Monologue D. Ballad
3. Canterbury Tales were written in ()
 A. Dramatic Monologue B. Heroic Couplet
 C. Ode D. Epic
4. Ballad etymologically means ()
 A. singing song B. dancing song
 C. a humming D. None

(D) Match the following: 4x1=4

<u>Part - A</u>	<u>Part - B</u>
(a) Wyatt and Surrey	(1) Iliad ()
(b) Bishop Percy	(2) Lycidas ()
(c) Homer	(3) Sonnet ()
(d) Milton	(4) Ballad ()

(E) Match the following:

4x1=4

Part - A

Part - B

- (a) Poetry is the spontaneous outflow of powerful feelings: it takes its origins from emotion recollected in tranquillity. (1) Coleridge ()
- (b) Poetry: the best words in the best order (2) Shelley ()
- (c) Poetry is the record of the best and happiest moments of the happiest and best minds.' (3) Arnold ()
- (d) 'Poetry is, at bottom, a criticism of life.' (4) *William Wordsworth* ()

II. Answer any four of the following by selecting at least one from each section:

4X5=20

- (A) 1. Write a note on idyll.
2. What is a satire?
3. Write a note on Masque.
- B) 1. Discuss about Romantic Revival.
2. Briefly describes Victorian Period.
3. Explain Imagism.

III. Answer any three of the following by selecting at least one from each section:

3X10=30

- (A) 1. Explain types of odes.
2. Write short notes on Epic.
3. What is the importance of Heroic Couplet in English Literature?
- (B) 1. Write a note on feminine consciousness.
2. Write short notes on symbolism.
3. Discuss Modernism.

IV. Answer any two of the following. Select at least one from each section.

2X15=30

- (A) 1. Summarize Modernism
2. Who are the precursors of Neoclassicism?
- (B) 1. Write a note on Romantic Revival in England.
2. What are the characteristic features of Victorian Era in English Literature?

RASHTRIYA SANSKRIT VIDYAPEETHA :: TIRUPATI**Directorate Distance Education****Sastri/B.A Third Year Annual Examination May/June 2019****Part-II, 2nd & 3rd Elective, Paper - 4, Computer Applications****(Internet Technology & Web Design)**

Time 3 hrs.]

[Max. Mark: 100

(Write answers in Answer booklet only)

- I. Answer Any Two Questions** **2x15=30**
- 1) Define the term internet? Explain Information Reterieval tools?
 - 2) Explain components of E-mail?
 - 3) Explain the basic structure of HTML with a suitable example?
 - 4) Explain frames & style sheets with example?
- II. Answer Any Three Questions** **3x10=30**
- 1) Write application of internet in details?
 - 2) Discuss Webdesign process?
 - 3) List functions of an E-mail?
 - 4) What is <table> tag in HTML? Write a program to show <table> tag with example?
 - 5) Explain <I>, <hr>, <HEAD> tags in HTML?
- III. Answer Any Four Questions** **4x5=20**
- 1) Discuss if statement in VB Script?
 - 2) Explain ordered list and unordered list tags by giving examples?
 - 3) What is Web Page and Home Page? Discuss?
 - 4) List advantages of E-mail?
 - 5) Discuss Archie & WAIS?
 - 6) What is Search Engine? Explain?
- IV. Answer ALL Questions** **10x2=20**
- 1) Define home page?
 - 2) List internet tools?
 - 3) Define browser? List any two browsers?
 - 4) What is DHTML?
 - 5) Write open and close tags for Marquee Tag?
 - 6) List any two tools used in HTML?
 - 7) Define Search Engine?
 - 8) Define URL?
 - 9) Define Internet and Intranet?
 - 10) What is DOM?

RASHTRIYA SANSKRIT VIDYAPEETHA :: TIRUPATI**Directorate of Distance Education****Sastri/B.A Third Year Annual Examination May/June 2019****Part-II, 2nd & 3rd Elective, Paper - 4, Yoga & Meditation****(Yoga Therapy & Yogic tests & Bhagavad Gita)**

Time 3 hrs.]

[Max. Mark: 100

(Write answers in Answer booklet only)**I. Multiple Choice questions****10x1=10**

- 1) How many chapters are there in Hatha Yoga Pradipika.
(a) 3 (b) 4 (c) 6 (d) 8
- 2) How many chapters are there in Bhagavat Gita
(a) 10 (b) 12 (c) 18 (d) 9
- 3) How many petals in Manipurachakra
(a) 4 petals (b) 6 petals (c) 12 petals (d) 10 petals
- 4) How many total number of nadis are there in human body
(a) 72 (b) 84,00,000 (c) 7200 (d) 72,000
- 5) Who is the founder of Hatha Yoga
(a) Patanjali (b) Iswara (c) Vishnu (d) Vyasa Maharshi
- 6) How many slokas in 16th chapter of Bhagavat Gita?
(a) 14 (b) 24 (c) 20 (d) 16
- 7) Sankhya Philosophy comes under.
(a) Purana (b) Vedanta (c) Darsana (d) Upanishad
- 8) This is one of the Trigunas
(a) Satva (b) Karma (c) Krodha (d) Bandha
- 9) Vyana is one of the
(a) Vayu (b) Bhuta (c) Dhatu (d) Indriya
- 10) Which kosa is related to the physical body.
(a) Manomaya (b) Pranayama (c) Annamaya (d) Anandamaya

II. One Word Answer**5x1=5**

- 1) What are the three important nadis?
- 2) What is the meaning of shanmukhi mudra?
- 3) Where is Ajnachakra is located?
- 4) Where is Rudragrandhi is located?
- 5) Write the names of upa vayus?

III. Match the following

5x1=5

1) Vayu	a) Anahata
2) Nadi	b) Jalandhara
3) Chakra	c) Ida
4) Bandha	d) kechari
5) Mudra	e) Udana

IV. Answer any four of the following

4x5=20

- 1) What is the nature of prakriti. Explain?
- 2) Write about three gunas?
- 3) Explain about various sounds in nadhanusandhana?
- 4) What are the pancha vayus. Explain in brief?
- 5) Write a short note on important nadis?

V. Answer any three of the following

3x10=30

- 1) What is the role of pranayama in elimination of stress? Explain?
- 2) Describe the various yogic practices in the treatment of blood pressure?
- 3) What are the suitable kriyas are useful in the treatment of constipation? Explain?
- 4) Explain about Sankhya Philosophy?
- 5) Describe the preventive and curative aspects of yoga?

VI. Answer any two of the following

2x15=30

- 1) What is the role and importance of Mudra in pranayama? Explain about Dasa Mudras?
- 2) How yoga is a integrated method of approach in the treatment of asthma. Explain?
- 3) What are the devine and demonic (sura & asura) qualities according to Bhagavat Gita. Explain?
- 4) Describe the philosophy of kundalini yoga?

000

Roll No

Code No: 9191322

RASHTRIYA SANSKRIT VIDYAPEETHA :: TIRUPATI

Directorate of Distance Education

Sastri/B.A Third Year Annual Examination May/June 2019

Part-II, 2nd & 3rd Elective, Paper - 4, Archakatva Pourohitya

(आशौचनिर्णयः.....षष्ट्यब्दिपूर्तिः)

Time 3 hrs.]

[Max. Mark: 100

(Write answers in Answer booklet only)

- I. एकेन वाक्येन समाधत्त।** **15x1=15**
- (१) लघुप्रतिष्ठा देवता: का: ?
(२) विश्वे देवा: के ?
(३) भानुवासरे सूर्यग्रहणं चेत् नाम किम् ?
(४) चण्डीयागे पूजनीयदेवता का ?
(५) पशु-आशौच: कति दिनानि ?
(६) वसुदेवता: कति ?
(७) पुत्रगणपति व्रतं कदा ?
(८) द्वव्याशौचं नाम किम् ?
(९) षष्टिपूर्ते: प्रधानदेवता का ?
(१०) कति रुद्रा: भवन्ति ?
(११) उपाकर्म कदा आचरन्ति ?
(१२) मातामहमरणे कतिदिनानि आशौच: भवति ?
(१३) वत्सराणि कति भवन्ति ?
(१४) पवित्रे ढर्भभिदानि कानि ?
(१५) बृहस्पतिपीठं किम् ?
- II. रिक्त स्थानानि पूर्यत।** **5x1=5**
- (१) गर्भ..... प्रसूताशौचानि।
(२) पञ्च..... मरन्तः।
(३) मकरसंक्रमणमेव..... पुण्यकालम्।
(४) पथम..... चरितानि भवन्ति।
(५) प्राग्दिश देवता: स्थापयत।
- III. प्रश्नद्वयं समाधत्त।** **2x15=30**
- (१) रूद्रयामविधिः।
(२) आश्वयुजकार्तिकमासविशेषाः ।
(३) लघुप्रतिष्ठाविधिः।
(४) ग्रहणनिर्णयः।

[P.T.O]

IV. प्रश्नत्रयं समाधत्त।

3x10=30

- (१) कूपस्थाननिर्णयः।
- (२) जाताशौचम्।
- (३) गणपतिप्रतिष्ठा।
- (४) संकल्पश्राद्धम्।
- (५) सूदर्शनयागद्रव्याणि।

V. चतुर्णां लघुविवरणं दत्त।

4x5=20

- (१) श्रावणमासः।
- (२) ग्रामदेवता ।
- (३) ब्रस्तास्तमयविचारः।
- (४) महालयपक्षः।
- (५) द्वादशसंङ्क्रमणानि।
- (६) पशु-वस्तु-आशौचम्।

000

RASHTRIYA SANSKRIT VIDYAPEETHA :: TIRUPATI**Directorate Distance Education****B.A Third Year Annual Examination May/June 2019****Part-II, 1st Elective (Special Sastra) Paper - 3, Sahitya**

(प्रतापरुद्धीयम् - शाकुन्तलम्, चन्द्रालोकः - वृत्तरत्नाकरः (१-१० वृत्तयः))

Time 3 hrs.]

[Max. Mark: 100

(Write answers in Answer booklet only)

I. एकेन वाक्येनोत्तरं लिखत। 20x1=20

- (१) शकुन्तलायाः सख्योः नाम किम् ?
- (२) नाटकेषु किं रम्यम् ?
- (३) II S - अत्र कः गणः ?
- (४) III - अत्र कः गणः ?
- (५) चन्द्रालोकः केन विरचितः ?
- (६) शकुन्तलायाः कृते कः अभिशापं दत्तवान् ?
- (७) धीरललितः नायकः कः ?
- (८) चित्रकाव्यं कतिविधम् ?
- (९) रूपकं कतिविधम् ?
- (१०) कीदृशः विरोधः विरोधाभास इति कथ्यते ?
- (११) शार्दूलविक्रीडिते कति वर्णाः भवन्ति ?
- (१२) वृत्तरत्नाकरस्य कर्ता कः ?
- (१३) नारिकेलपाकः कः ?
- (१४) कस्मिन् गणे लघुगुरुलघुवर्णाः क्रमेण भवन्ति ?
- (१५) परिणामालङ्कारस्य उदाहरणं किम् ?
- (१६) मगणस्य स्वरूपं किम् ?
- (१७) उपमालङ्कारस्य लक्षणं किम् ?
- (१८) श्लेषालङ्कारः कतिविधः ?
- (१९) मन्दाक्रान्तावृत्ते कति वर्णाः भवन्ति ?
- (२०) मालिनीवृत्तस्य लक्षणं किम् ?

II. द्वयोः प्रबन्धात्मकम् उत्तरं लिखत। 2x15=30

(१) शकुन्तले चतुर्थोऽङ्कः विशिष्यते इत्युपपादयत।

अथवा

महाकवेः कालिदासस्य परिचयं विलिख्य संस्कृतसाहित्ये तदीयं स्थानं निरूपयत।

(२) नायकप्रभेदान् सोदाहरणं निरूपयत।

अथवा

अष्टविधशृङ्गारनायिकां सोदाहरणं निरूपयत।

III. त्रयाणाम् उत्तरं लिखत।

3x10=30

- (१) रूपकालङ्कारं सलक्षणोदाहरणं निरूपयत।
- (२) लक्षणास्वरूपमालोचयत।
- (३) अभिधादयः शब्दव्यापाराः के ? विशदयत।
- (४) नायकगुणाः के ? सोदाहरणं लिखत।
- (५) अष्टविधशृङ्गारनायिकासु कलहान्तरीतां विवृणुत ।

IV. चत्वारि सप्रसङ्गं व्याख्यात।

4x5=20

- (१) मानुषीषु कथं वा स्यादस्य रूपस्य संभवः।
न प्रभातरलं ज्योतिरुदेति वसुधातलात्॥
- (२) सरसिजमनुविद्धं शैवलेनापि रम्यम्।
- (३) विचिन्तयन्ती यमनन्यमानसा तपोधनं वेत्सि न मामुपस्थितम्।
- (४) नायकगुणाः के ? विवृणुत।
- (५) रूपकालङ्कारं सलक्षणोदाहरणं निरूपयत।
- (६) शब्दव्यापारेषु व्यञ्जनामुपपादयत ।

000

RASHTRIYA SANSKRIT VIDYAPEETHA :: TIRUPATI**Directorate Distance Education****B.A. Third Year Annual Examination May/June, 2019****Part - II, 1st Elective (Special Sastra) Paper - 4, Vyakarana**

(लघुसिद्धान्तकौमुदी (संज्ञा-सन्धि-समास-प्रकरणानि-तर्कसंग्रहः सांख्यकारिका (आदितः २० कारिकाः))

Time 3 hrs.**Max. Mark: 100****(Write answers in Answer booklet only)**

- I. पञ्चानां समासप्रक्रियां कुरुत।** **5x5=25**
- (१) भूतपूर्वः । (२) सचक्रम् । (३) कृष्णश्रितः ।
 (४) राजपुरुषः । (५) पञ्चगवम् । (६) कण्ठेकालः ।
 (७) अर्धधर्मौ । (८) शिवकेशवौ । (९) अपुत्रः ।
 (१०) अब्राह्मणः ।
- II. पञ्च सूत्राणि व्याख्यात ।** **5x5=25**
- (१) आदिरन्त्येन सहेता । (२) तुल्यास्य प्रयत्नं सवर्णम् ।
 (३) एचोऽयवायावः । (४) वृद्धिरादैच् ।
 (५) एत्येधत्यूठ्सु । (६) यरोऽनुनासिकेऽनुनासिको वा ।
 (७) मोऽनुस्वारः । (८) आघन्तौ टकितौ ।
 (९) सोऽचि लोपे चेत्पादपूरणम् । (१०) हशि च ।
- III. षण्णां सोदाहरणं समाधानं विवृणुत ।** **6x5=30**
- (१) पृथिव्याः लक्षणम् । (२) रूपनिरूपणम् । (३) वायोः लक्षणम् ।
 (४) पञ्च कर्माणि । (५) अभावः । (६) समवायः ।
 (७) स्वार्थानुमानम् । (८) हेत्वाभासाः । (९) सादृश्यज्ञानम् ।
 (१०) आकाङ्क्षा, योग्यता, सन्निधिः ।
- IV. कारिकाद्वयं व्याख्यात ।** **2x10=20**
- (१) दृष्टवदानुश्रविकः स ह्यविशुद्धिक्षपातिशययुक्तः।
 तद्धिपरीतः श्रेयान् व्यक्ताव्यक्तज्ञविज्ञानात् ॥
 (२) भेदानां परिमाणात् समन्वयात् शक्तिः प्रवृत्तेश्च ।
 कारणकार्यं विभागादाविभागाद्धैश्वरूप्यस्य ॥
 (३) मूलप्रकृतिरविकृतिर्महदाद्याः प्रकृतिविकृतयः सप्त ।
 षोडशकस्तु विकारो न प्रकृतिः न विकृतिः पुरुषः ॥
 (४) सत्त्वं लघु प्रकाशकमिदम् उपष्टम्भकं चलं च रजः ।
 गुरुवरणकमेव तमः प्रदीवच्चार्थतो वृत्तिः ॥